

Pár myšlienok z rozsiahleho diela Rudolfa Steinera

"Kresťanstvo je iba na začiatku svojej aktivity a jeho skutočné poslanie bude naplnené, až keď bude pochopené vo svojej duchovnej forme."

"Čo kresťanstvo predstavuje, to s nami pôjde do všetkých vekov, ktoré prídu, a stále bude jedným z účinných impulzov v ľudstve, keď už náboženstvo, ako ho poznáme, nebude viac existovať. Kresťanstvo tu zostane."

Človek vníma svet okolo seba cez vnemy; skúsenosť ho postupne naučí, že jeho fyzické telo tvoria tie isté materiály, ktoré vytvárajú aj iné predmety naokolo. Vníma rôzne vplyvy: sily, vplývajúce na vonkajší svet, pôsobia aj naňho. Fyzickú pláň vníma cez svoje zmysly, ale jeho duševný svet, to je jeho "súkromný" svet. Ten determinuje "kvalita" jeho skúsenosti. Vneme je len počiatok; to, ako ho kvalifikuje, formuje duševnú (astrálnu) pláň. Ale duch, ktorý je v ňom prítomný, mu predstavuje svet vonku vyšším spôsobom: akoby v duchu vystúpil zo svojho fyzického tela a stal sa "objektívnym" pozorovateľom.

- cez fyzické telo vníma fyzický svet
- cez dušu si subjektívnym myslením utvára svoj vlastný svet
- cez ducha sa mu predstavuje svet vyšším spôsobom, ktorý ďaleko prevyšuje oba predchádzajúce.

Ľudské telo je ďaleko zložitejšie, než telo zvierat; od zvierat ho odlišuje zvlášť jeho nervový systém a veľmi zložitý mozog: cez svoju minerálnu podstatu je človek spojený so všetkým, čo je viditeľné; cez svoju rastlinnú podstatu je spojený so všetkým, čo rastie; cez svoju zvieraciu podstatu sa druží k tým, čo sú schopní vnímať okolitý svet a táto skúsenosť má za následok určitú "vnútornú" skúsenosť. Človek, cez svoju ľudskú podstatu predstavuje sám osebe "kráľovstvo" - istý energetický systém.

Ľudská duševná podstata je odlišná od jednoduchého fyzického "mechanického" vnímania, lebo je schopný si akúkoľvek pocitovú skúsenosť aj zapamätať. Nie každý má rovnaký zážitok z tej istej skúsenosti. Citlivosť na vnemy je u jednotlivých ľudí veľmi rozdielna. Cez prežívanie pocitov si vytvárame sami pre seba svet oddelený od vonkajšieho. Zvonku prichádzajú podnety, ale "kvalitu" tých podnetov určujeme sami. Povaha duševného sveta však nie je ovplyvnená len súseďami v interakcii s prostredím; človek o svojich skúsenostiach rozmýšľa a tým nadobúda nové a nové poznanie. Týmto sa zaraďuje do vyššej sféry, než len fyzickej a duševnej reality.

Cez myslenie je ľudská bytosť vedená ďaleko za fyzickú a duševnú existenciu. Keď cez myslenie dospejem k istej univerzálnej pravde, to poznanie ma naplní radosťou, ktorá je trvalá, nikdy sa nestratí a nemožno ju nijako zničiť. Pochopením pravdy sa duša napojí na čo, čosi, čo má večnú hodnotu samo osebe. Človek podvedome túži po pravde, ktorá je nemenná a večná. Privlastnením si takej pravdy sa človek vyzdvihne do výšky; čiastočka pravdy a dobra, ktorú duša v sebe potom nesie, má v sebe kvalitu nesmrteľnosti. Tak, ako sa telo prejavuje v troch kvalitách (fyzické, duševné, duchovné), aj duša má tri kvality: pocitovú, intelektuálnu a vedomú.

V človeku je v aktívnej činnosti:

- a/ fyzické telo
- b/ éterické telo (éter života)
- c/ duševné telo (duša)
- d/ pocitové telo
- e/ intelektuálne (mentálne) telo
- f/ vedomá duša
- g/ duchovné "ja"
- h/ duch života
- i/ duchovný človek

Duševné telo (c) a pocitové telo (d) tvoria jednotu - tak ako aj vedomá duša (f) a duchovné "ja" (g). A tak má človek sedem tiel:

1. fyzické telo
2. éterické alebo "živé" telo
3. pocitové duševné telo (astrálne)
4. intelektálna duša ("ja"; jadro duše)
5. vedomá spirituálna duša (duchovné "ja"; transmutované astrálne telo)
6. duch života (transmutované životné telo)
7. duchovný človek (transmutované fyzické telo)

Duša žije medzi telom a duchom. Transmutácia nastáva vtedy, keď si človek začne uvedomovať nesmrteľnosť prežitého momentu, nezávislom na smrteľnosti vecí, ktoré pocity vyvolali.

Fyzický svet

- materiály a sily, ktoré budujú fyzické telo človeka; človek vníma svet cez vnemy.

Svet duše - astrálny svet

- kvalita zážitku - spomienka naň a jeho kvalifikácia; z toho prameniace túžby: nižšie až po vyššie, podľa toho, do akej miery je tento svet ovplyvňovaný duchom. Svet duše sa rozprestiera v niekoľkých regiónoch:

1. región horiacej túžby
2. región mobilnej senzitivity (sympatia - antipatia; vplyv okolností)
3. región želaní
4. región pozitívneho (mať rád) a negatívneho (nemať rád)
5. región duševného svetla
6. región aktívnej duševnej sily
7. región života duše

S duševným rastom človek postupne stráca túžbu po vyhľadávaní istých pozitívnych pocitov, pretože ho už neuspokojujú, nestačia mu. Až keď ho začnú priťahovať vyššie túžby, vtedy začína skutočný duševný život. Všetky telá a všetky duševné regióny sú však prepojené a navzájom sa vplyvujú.

Duša je spojivkom medzi telom a duchom. Kým duša žije v tele, účastní sa na všetkom, čo je s telom spojené. Keď telo nerobí "ťažkosti", duša tiež cíti spokojnosť a radosť a zároveň sa aktívne podieľa na živote ducha. Jedna myšlienka ju napĺňa radosťou - duša s ňou súhlasí, iná vyvoláva nepokoj a nesúhlas.

Duch je centrom celého človeka. Čím viac duša človeka zodpovedá manifestáciám ducha - čím je vyspelejšia, tým je potom človek dokonalejší. Čím viac sa zamestnáva fyzickými potrebami, uspokojovaním potrieb materiálneho charakteru, tým je nedokonalejší. Myšlienku, vyprodukovanú duchom, transformuje duša do želania realizovať ju a telo ju potom "vykoná".

Po smrti dušu najskôr determinuje najnižší, prvý región horiacej túžby, preto je spočiatku týraná v existencii bez fyzického tela, cez ktoré by túžba mohla byť naplnená. Nájde sa potom v tmavom, zamračenom regióne. Duše, ktoré tieto "posadnuté" túžby po materiálnych potešeniach nemajú, prejdú týmto regiónom bez problémov.

Druhý región je svetom sympatií a antipatií, existujúcich v rovnováhe, a dušu tu lomcujú protikladné pocity, až kým ho neopustí. Povrchný pohľad na svet, kedy sa človek pričasto necháva ovplyvniť vonkajšími okolnosťami a názormi druhých, je dôvodom tohto stavu. Postupne však prevládne pozitívne - sympatia prevláda a prejavuje sa želaním. Želania však neskôr postupne odumierajú, pretože ich nemožno naplniť.

Tretí región "mať rád"/ "nemať rád" čaká človeka po smrti s mnohými prekvapeniami. Kým žije v tele, jeho bytie je v dobrej nálade a cíti sa spokojný vždy vtedy, keď je spokojné telo, pretože človek sa so svojím telom stotožňuje; pokladá ho za svoje "ja". Táto ilúzia sa so smrťou stratí. Postupne sa však "vylieči" z tých falošných predstáv; očistí sa. Potom sa s radosťou "ponára" do duševného sveta, bez ľútosti za telom.

Štvrtý región - svet duševného svetla: tu je už značne vyvinutá sympatia k druhým ľuďom a takýto človek vie aj oceňovať krásu prostredia, ktoré ho obklopuje; je to však pocit sympatie, ktorý preniká nie cez zmysly, ale cez porozumenie a túžbu nájsť sa v prírode ako duch. Duša sa tu zbavuje akýchkoľvek materiálnych túžob - aj tých, ktoré chcú svet urobiť krajším v obmedzenej materiálnej pláni, napríklad cez budovanie, lepší politický systém, atď. Takíto ľudia už väčšinou nie sú sebeckí, ale ich pozornosť sa ešte stále obracia len k fyzickému svetu. Pozitívne túžby v človeku sa musia obrátiť iným smerom, presmerovať. Náboženské túžby po "nebi" však práve v tomto regióne nachádzajú naplnie.

V piatom regióne aktívnej duševnej sily sa nájde idealista, schopný sebaobety, ale stále ešte motivovaný pocitovou túžbou po potešení - napríklad umelec, ktorý sa snaží predstaviť krásu druhým, vedec, ktorý sa obetoval v prospech pokroku a lepšieho života pre druhých, atď. Ale títo ľudia sú stále ešte viazaní k fyzickému a hľadajú satisfakciu, zadosťučinenie za svoju sebaobetu.

Šiesty región života duše oslobodí človeka od posledných pút k fyzickému. Sú tu vysoko vyspelí jedinci, ktorí sa v myšlienkach zaoberajú vyššími ideálmi, ale stále ešte sú orientovaní na fyzický svet a musia sa tej ilúzie zbaviť. Po dosiahnutí tohto ideálneho stavu duše, je vývoj človeka na zemi dovŕšený.

Duch po smrti v duchovnej zemi

Keď duch prejde svetom duší, medzi dvoma vteleniami, dostane sa potom do sveta duchov a zostane tam, až kým nie je čas opäť sa vteliť do iného tela. Počas života na zemi, človek vo fyzickom svete vytvára určité hodnoty ako duchovná bytosť. Zanecháva svoju stopu na materiálnych substanciiach a silách, podľa toho, čo si v mysli utvorí a čo potom v rôznych snahách uskutočňuje. Každý z nás má teda poslanie vniesť istú kvalitu do materiálneho sveta. A to poslanie môže uskutočniť len cez vtelenie do fyzického tela. Kým žije, nemôže existovať vo svojej skutočnej podobe; duch môže len "vyžarovať" zo svojej materiálnej formy.

Myšlienkový svet človeka však v skutočnosti patrí do duchovného sveta. Myšlienkový svet človeka, to je tieň, odraz tej skutočnej duchovnej bytosti, ktorej patrí. Cez svoju tvorivú činnosť, cez fyzické telo, ktoré "obhospodaruje", duch nadväzuje styk s telesným svetom naokolo. To by však nemohol robiť, keby bol v tele uväznený nepretržite. Medzi jednotlivými vteleniami je vždy dôkladne "pripravovaný" na svoje budúce poslanie. Fyzický svet je teda miestom, kde tvorí, ale zároveň sa aj učí.

Svet ducha

Tento svet nie je ako fyzický a každému, kto sa riadi len materiálnymi zmyslami, sa jeho popis zdá byť príliš nerealistickým. Tento svet tvorí "substancia", ktorá vytvára myšlienky. Prvý región - tvoria ho archetypy (čosi ako tiene) - formy žijúcich ľudí, zvierat a rastlín, medzi ktorými sa nachádza mobilná aktivita kreatívnych archetypov. Všetko, čo sa na zemi "myslí", tu možno "vidieť" ako veľmi reálne - živé. I spomienka na naše vlastné hmotné telo tu existuje v myšlienkovvej forme, ale my ho už nechápeme ako individualitu, ale ako súčasť celej telesnej reality. Duch sa tu môže zdržať dlhší čas a "žije" vo vzťahu k pozemskému. Prežíva situácie, pracuje, miluje, stretáva sa s priateľmi, atď. Pochopí rodinné vzťahy a prehľbia sa tu pocity, ktoré bol schopný prežívať na Zemi. V tomto regióne strávi väčšiu časť času po smrti, mimo fyzického tela. Možno povedať, že tí duchovia, ktorí k sebe patria na zemi, aj tu "nájdu" jeden druhého.

Druhý región - tvoria archetypy života v perfektnej jednote. Je to čosi ako tekutina (podobne ako astrálny svet) - prúdiaci život, zložený zo substancie myšlienok. V tejto realite sa nachádzajú tvorivé primárne sily, ktoré produkujú vo fyzickej realite žijúce bytosti. Človek, ktorý tušil jednotu všetkých živých bytostí na zemi, napríklad nábožensky založení, morálni ľudia a pod., tu zažívajú túto jednotu a sú pripravení prehľbiť si ju a potom sa znovu rodia na zemi. Duch sa tu učí, že je súčasťou tej jednoty - túžba po dokonalej morálke a etike tu nadobudne silu.

Tretí región - archetypy všetkých duševných formácií musia pochádzať z tohto regiónu - (táto realita sa podobá vzduchu; je to čosi, čo "vyžaruje" zo živej bytosti); pokušenia na zemi sú v tejto realite vyjadrené ako búrky s bleskami. Všetky želania, túžby a pocity ľudských bytostí sa tu združujú v celkoch. Ak človek na zemi pracoval pre dobro komunity a obetoval sa druhým: nesebecká obeta, premáhanie seba, atď., to mu v tomto regióne prinesie ovocie

Štvrtý región - bytosti, tu existujúce, riadia archetypy troch nižších regiónov; zaraďujú, organizujú ich. V tomto regióne sa nachádzajú myšlienkové formy, vyprodukované umelcami, ale aj štátnikmi, ľuďmi zaoberajúcimi sa právom a teoretickými vedami. Tento región však nepôsobí len na ľudí, ktorí sa v tých povolaniach uplatňujú. To je záležitosť intuície a kvality ducha. Tento región pôsobí na všetkých ľuďoch, ktorí sú schopní také idey prijať. Aj keď ich v praxi realizovať nemôžu priamo - môžu ich vnuknúť tým naokolo.

Piaty región - je to kráľovstvo zámerov a účelov. Duch sa tu zbaví všetkého nedokonalého z predchádzajúcich životov a všetkých nečistých vplyvov z nižších svetov a realít. Keď sa človek už na Zemi intenzívne a do hĺbky zaoberal v mysli zmyslom ľudského života, kvalitou a zmyslom našej existencie - vytvorí sa v ňom silné puto na tento duchovný rozmer. Tí, čo nie sú schopní zaoberať sa ničím iným, len praktickými problémami denného života; ktorí sú hluchí a slepí v honbe za materiálnym dostatkom a inými malichernými potešeniami, vôbec nevnímajú tieto vyššie svety a nikdy sa sem po smrti nedostanú. Duch tu vidí všetky veci z úplne inej perspektívy a pochopí, že všetky utrpenia, ktorými na zemi prechádzal, poslúžili jeho zdokonaľovaniu. Vidí zároveň matný obraz svojich budúcich vtelení a cieľ, ktorý ho na konci cesty čaká. Duch sa v týchto duchovných realitách cíti úplne prirodzene ako vo svojom skutočnom domove.

Šiesty región - duch tu pochopí zmysel existujúceho sveta; úplne sa oslobodí od myšlienok na vlastný osud; je preňho dôležitý len osud celého stvorenia.

Siedmy región - v tomto regióne sa dosiahne limit troch svetov (fyzického, duševného a duchovného). Duch sa ocitá sa v blízkosti "centier, jadier", ktoré boli do týchto regiónov implantované z vyšších svetov. Identifikuje seba vo svojom vlastnom jadre a pochopí tajomstvo existencie v týchto troch svetoch a všetky problémy, týkajúce sa existencie v nich, sú už preňho vyriešené. Počas života na zemi nebol schopný jasne si uvedomiť zákony a zákonitosti, panujúce v duchovnom svete; až tu ich jasne pochopí. Pochopí, že jeho utrpenia na zemi a všetky nedokonalosti sú dôsledkom predchádzajúcich vtelení. Keď sa v živote vydá na cestu za poznaním, oslobodzuje sa od závislosti na životných skúsenostiach.

Piaty, šiesty a siedmy región - tieto svety prostredníctvom impulzov podnecujú bytosti z nižších svetov k aktivite. Ako živé mikroskopické zárodoky sú tieto sily premietané do nižších svetov a manifestujú sa navonok.

Óra:

- ľudia s emóciami živočíšneho charakteru, neinteligentní ľudia sú obklopení hnedými a červenými tónmi, ktoré vyzerajú ako oblaky
- emócie subtilnejšieho charakteru, ale stále ešte tohto druhu sú červeno-žlté až zelené
- ako vzrastá inteligencia, zelené tóny začínajú prevládať; keď sa inteligentní ľudia oddávajú živočíšnym pokušeniam - v zelenej je vždy potom primiešaná hnedá alebo červeno-hnedá;
- tichí, meditatívni, hlbokomyselní ľudia - u nich sú hnedé a červené tóny potláčané a prevládajú rôzne zelené; takisto tí, čo sa ľahko prispôbujú okolnostiam v živote;
- odovzdaní ľudia, schopní obetovať sa pre druhých, žiaria modro; ale aj pasívni ľudia, napríklad nábožensky založení, ktorí majú dobré úmysly a súcitní ľudia. Keď sú takíto ľudia navyše aj inteligentní, vtedy sa zelené a modré tóny striedajú; čím je človek aktívnejší, tým sú farby jasnejšie;
- vynaliezaví ľudia, plní ideí, vyžarujú jasné farby do okolia a šíria ich akoby vo forme lúčov. Podľa toho, čoho sa ich vynaliezavosť týka: ten, ktorý všetku svoju inovatívnu energiu vydáva na uspokojenie živočíšnych potrieb, žiaria modro-červenými tónmi; tí, čo sú schopní sebaobety a odovzdanosti vyšším ideálom, žiaria ružovo-modro, až ľahkou fialovou farbou.

Farby sa vždy menia s meniacou sa "náladou": hnev je červený, urazená dôstojnosť tmavo zelená, strach modrý, s červeno-modrými tónmi, netrpezlivé očakávanie je červeno-modré. Ľudia, ktorí sa ľahko nadchýňajú vonkajšími okolnosťami, majú v óre modro-červené bodky a fláky; tí, ktorí to tak intenzívne neprežívajú, majú fláky oranžovo-žlté; mysl'ou neprítomní zase modré fláky v zelenej.

U duševne vyspelejších nadobúdajú farby úplne inú kvalitu; tí, ktorí sú sami svetlom, naplnia priestor svetlom; nie každý človek vyžaruje všetky tri druhy óry:

prvá (najnižšia) je obrazom tela v duševnom svete. Prevládajú tu väčšinou odtiene od červenej po modrú, nevýrazný, šedivý vzhľad; chůtky, t.j. jedlo, sex: červené odtiene, sebecko: blato žltá až hnedá; materská láska: ružová; strach: hnedo-modrá, šedo-modrá.

druhá odráža duševný život osoby, ktorej sa už väčšou mierou podarilo povzniesť nad pokušenia tela; hnedá a oranžová: pýcha a ambícia; žltá: jasné myslenie, inteligencia; zelená: porozumenie; žltá-zelená: dobrá pamäť; ružovo-červená: zhovievavá povaha; modrá: cnosť. Keď je cnosť orientovaná nábožensky, vtedy nadobúda fialové odtiene.

Tretia odráža majstrovstvo nad nižšou podstatou; základnou farbou je žltá, červená a modrá. Žltá znamená, že už chápe zákony duchovného vývoja ako celku; zelená: láska k druhým; modrá: sebaobeta pre ostatných;

Cesta za poznáním

Predovšetkým sa treba zbaviť stereotypov v myslení. Najlepším tréningom je styk s takou osobou, ktorá nás odpudzuje. Naučiť sa otláčať negatívne, odsudzujúce pocity celou silou; vždy sa snažiť prísť na to, čo nás má tá negatívna skúsenosť naučiť. Otvoriť sa voči vnemom a nechať udalosti hovoriť k nám namiesto aby sme ich my sami posudzovali a odsudzovali. Podvoliť sa a hovoriť si, že cez každú bolesť sa niečo nové o sebe naučíme. Po prvom dojme, či už zlom alebo dobrom, nasleduje obyčajne buď stotoženie sa alebo odsúdenie; v týchto skúsenostiach však vždy hľadať len to, čo na nás kladne pôsobí. Každý pocit, ktorého sa nijako nevieme zbaviť, v nás formuje istú závislosť na danom subjekte, téme, ktorá tvorí akoby spojivko, cez ktoré sa k nám potom stále dostávajú negatívne energie. Keď človek negatívne skúsenosti pochopí, zbaví sa závislosti na nich, prestane na ne myslieť. Potešenie i bolesť vždy musí byť príležitosťou naučiť sa niečo nové o svete.